

Magasztalástól magasztalásig

Lekció: Mk 4,35-41/Textus: Zsolt 96.

2018. február 11.

Hogyan tanít minket Isten imádkozni? Ez annak az igehirdetés-sorozatnak az összefoglaló címe, amelynek alapján januártól júniusig minden vasárnap egy-egy zsoltárról szólnak az igehirdetések. Néhány előjáró gondolatot szeretnék ehhez fűzni:

1. A Zsoltárok könyve a Bibliában, amely 150 zsoltárt tartalmaz, Isten népének az imádságos könyve. Kezdetől fogva, némelyiket két-háromezer éve imádkozza Isten népe. A zsoltárok imádságok.
2. A Zsoltárok könyve által Isten tanít minket imádkozni. Mint Isten Igéje, mint a Biblia része ez Isten által kilehelt szó. Isten maga siet a segítségünkre, szavakat ad nekünk. Hiszen a zsoltárok, ezek az imádságok minden élethelyzetet felölelnek: akár a legmélyebb nyomorúságot, elveszettséget, fájdalmat, depressziót; akár az ujjongást, a hálát, a kitörő örömet, ahogy most is olvastuk. Miközben ezeket imádkozzuk, Isten anyanyelvét, az imádság nyelvét tanuljuk.
3. Mivel a zsoltárok imádságok, ezért nem arra valók elsősorban, hogy bibliamagyarázatokat, igehirdetéseket tartsunk róluk; hanem arra, hogy imádkozzuk őket. Arra hívjuk a gyülekezet tagjait ezekben a hetekben, hónapokban, hogy a vasárnap hallott zsoltárt minden nap imádkozzuk. Ez gyakorlati módon azt jelenti, hogy találsz magadnak minden nap 10-15-20 percnyi csendet, amikor csendes belső módon olvasod, és a szíveddel mondd a zsoltárt. Ez az imádság. Ezt megteheted akkor is, ha évtizedek óta imádkozó keresztény vagy, és akkor is, ha kérdéseid vannak akár csak Isten létével kapcsolatban is. Ha nem is tudod, mi az imádság, ha még soha nem imádkoztál is. Miért? Azét, mert az imádság gyakran először csak egy szívből feltörő sóhajtás, egy feltekintés. Lopva, bizonytalanul, de feltekintesz Arra, Akit még talán nem is ismersz. Innen indulhat. Csendben engedheted, hogy hassanak rád a szavak! Ha kitartasz ebben, és mi mint gyülekezet kitartunk ebben, más emberekké leszünk. Megformálódik, megfrissül, elmélyül, megújul, vagy ha nem volt: megszületik az élő közösségünk Istennel.
4. Ha nincs Bibliád, megtalálod a zsoltárokat az interneten is, tehát semmi nem akadályoz meg, hogy a 96. zsoltárral beleállj ezen a héten az imádságba.

A 96. zsoltár egy Istent magasztaló ének. Kitörő öröm és hála, ünnep és Isten dicsőítése. Ráadásul az a fajta öröm, amikor a szívünkben felfakadó és túlcorduló hála mások felé fordul. Ebben a zsoltárban az imádkozó ember, az imádkozó közösség nem Istent szólítja meg a magasztalással, hanem azzal dicsőíti Istent, hogy másokat szólít fel az Előtte való hódolásra: „Énekelj új éneket az Úrnak! Énekelj az Úrnak, te egész föld!” Megszólítja a földet, megszólítja az eget: „Örüljön az ég és örvendezzen a föld! Zúgjon a tenger a benne lévőekkel! Ujjongjon a mező, és minden, ami rajta van!” Mi ez? Ha voltál már szerelmes, pontosan tudod, hogy mi ez. Idézd fel, milyen volt! Mikor érezted ezt utoljára? Amikor minden csak róla, a szeretett személyről szól. Amikor a szerelemnek ez az érzése megragad, látod a természetet, és minden más: más a fénye, más a színe a dolgoknak, máshogy süt a Nap, más a felhő, más a levegő! Minden olyan szép, mert a szerelem betölti a szívet! Ilyenkor az egész világ a szerelemről beszél! Valami hasonló ez a kitörő öröm.

Megszólítja, magasztalásra hívja a zsoltáros nem csak a természeti világot, hanem a népeket is, akik még nem az úrői, akik még nem ismerik Istent: „*Népek törzsei, magasztaljátok az Urat! Boruljatok le az Úr előtt! Mondjátok el a népeknek, hogy uralkodik az Úr!*”

Érezzük tehát ennek az imádságnak a lüktetését, energiáját, sodrását, erejét. A mai igehirdetésben az a kérdés, hogyan juthatunk a magasztalástól a magasztalásig? Egy magasztaló zsoltártól, amit olvasunk, hogyan juthatunk a magasztaló szívig, a magasztaló közösségig?

Három pontban szeretnék erről beszélni:

1. Magasztalásra lettünk teremtve.
2. A magasztalás lehetetlensége.
3. A magasztalás csodája.

1. Magasztalásra lettünk alkotva.

Hadd térjek vissza a szerelem képéhez! Az igaz szerelem, amire az előbb utaltam, hogy ismerjük a szívünkben – halvány analógia az Istent magasztaló szívre. Minden igaz szerelem a szeretetnek a nagy titkát hordozza. Az a pillanat, amikor a szerelem még teljesen tiszta és teljesen igaz; amikor még mentes minden félelemtől, még mentes a másik feletti uralom vágyától; amikor nincs még benne, hogy ki akarom használni a másikat, amikor nincs még benne egymás bántása. Minden szeretet-kapcsolatban megjelenik mindez, mert ez a lényünkben fakad. De ott él a szívünkben, emlékszünk rá, ismerjük azt a pillanatot, amikor megadatik a szeretetnek ez a rendkívüli élménye, amikor túlsordul, amikor örömmel és énekkel teljes. El tudjátok képzelni, hogy a szeretetnek ez a rendkívüli tiszta megtapasztalása csak halvány árnyéka annak, amire Isten minket alkotott? Az Önmagával való olyan élő szeretetkapcsolatra, amelyben imádjuk, magasztaljuk és dicsőítjük Őt. Mert a magasztalás, amiről beszélünk, nem valami templomi liturgiához kapcsolódó vallásos dolog: belecsapunk a húrok közé az istentiszteleten és énekelünk. Nem! A magasztalás, Isten tisztelete, az egy mély szeretetkapcsolat, amelyben hódolunk, leborulunk az Alkotónk előtt, imádjuk Őt, miközben ránk árad a szeretete, jósága. Ez a szeretetkapcsolat a zsoltáros szívdobbanása. Ezért énekel, kiált a földnek, kiált az Istent nem ismerő népeknek. Erre a magasztalásra lettünk alkotva. Ez volt a normális állapotunk. Ez lenne a normális állapotunk. És akár régóta hívő vagy, akár nem vagy az, ebben a pillanatban a szíved mélyén valamit sejtessz, valamit érzékelsz ebből, mert ennek a lenyomata ott van az emberi szívben. Tudod jól, hogy amire a legmélyebben vágysz, az ez a szeretet-tapasztalat. A zsoltár, valamint Isten egész kijelentése, a Biblia arra mutat, hogy ez a minden ember szívében ott élő erős vágy nem más, mint hogy magasztalja Istenét, Alkotóját, találkozzon Vele, örvendezzen Benne, magasztalja Őt, túlsorduljon rajta az Istentől jövő és Felé visszatérő szeretet.

Sokan ismerik a 4. században született Augustinus (Szent Ágoston) szavait: „*Magadnak teremtetted minket, és nyughatatlan a mi szívünk, amíg Benned meg nem nyugszik.*” És ez a nyugtalanság, ez a nyughatatlanság keres. Vágyik a végsőre, a szeretetre. De mivel nem találja, és amíg nem találja, amíg nem nyugszik meg Isten magasztalásában a szívünk, addig elhajlik másfelé, odafordul máshoz. Ezért mondja a zsoltáros ebben a dicsőítő imában: „*A népek istenei csak bálványok!*” Istent magasztalja, és ennek fényében látja, hogy mindaz, amitől a bensőnk, lényünk végső megelégedését várjuk, üres bálvány. Mindig bálványok születnek, amikor nem Istenben nyugszik meg a lélek, hanem fog valamit ebből a világból, ami teremtett, ami jó: szerelem, hatalom, pozíció, vagyon, megélhetés – és megpróbál végsőt csinálni

belőle. „A szerelemért élek, a szexualitásért élek, a hatalomért élek, a munkámért élek.” Ezek a népek bálványai. Ezek a mi bálványaink. Mindennek a mozgatórugója pedig az, hogy a szívünk legmélyéről vágyjuk ezt a mély tapasztalatot, az Istennel való közösséget - mert Isten magának teremtett minket. A magasztalásra lettünk alkotva. Nem tehetünk mást, ilyen lények vagyunk, belénk van írva: a magasztalásra lettünk teremtve. De ez nem magtól értetődő.

2. A magasztalás lehetetlensége

Itt van előttünk a 96. zsoltár, amely megénekli egy ember, egy közösség szíve mélyéről felfakadó ujjongó, túlcorduló örömet. Mi történik velünk, amikor ezt halljuk? Mi történik velünk, amikor kézbe vesszük ezt a zsoltárt hétfőn – kedden – szerdán – csütörtökön, és elkezdjük olvasni? Mi történik, ha megpróbáljuk imádkozni? Erre hívtalak benneteket – mi történik? Amennyiben nem éppen ez a kitörő öröm van benned, (és mint keresztény emberrel is, könnyen előfordulhat, hogy éppen nem ez van benned); vagy ha esetleg soha nem is tapasztaltad ezt (a szerelemben talán igen, hála érte, de Istennel kapcsolatban sohasem), akkor az történik, azt fogod érezni, miközben olvasod vagy hallgatod ezt, hogy nem tudsz közösséget vállalni ezzel az ujjongással. Úgy érzed, semmi közöd nincs ehhez. Benned más érzések vannak! Nem ott vagy, ahol ez a zsoltár. És még jó, ha csak ennyit érzel: idegen, távoli, közömbös. A zsoltáros így érezte magát, de én nem – mit kezdjek vele? Lehet, hogy rosszabb érzések születnek benned, mert alapvetően mélyen átjár, hogy vágyakozol rá, de reménytelenül, mert úgyszincs ilyen! Gyakran pedig ennél is rosszabb történik velünk, itt a gyülekezetben, velünk, Isten gyermekeivel: mert gyakran úgy vagyunk, hogy a zsoltáros öröme bosszant és frusztrál, és ezért el akarjuk tolni magunktól.

És ez nem csak érzés kérdése, hanem tartalom kérdése is, legyünk őszinték! A zsoltáros állításokat tesz: „*Uralkodik az Úr!*” Ránézel az életedre: tényleg uralkodik? Ránézel erre a világra: tényleg uralkodik? „*Szilárdan áll a világ, nem inog!*” Tényleg nem inog? Éppen összeomlik körülöttem minden. „*Igazságosan ítéli a népeket!*” Igazságosan!? Igazságtalan velem a főnököm, a házastársam és általában, az egész világ igazságtalan. Olvasod a zsoltárt, és a szíved kiabál, tiltakozik: én nem így élem, nem így látom!

Két lehetőség van. Az egyik: akkor nem imádkozom, ennyi volt! Bibliát félreteszem, rádiót kikapcsolom, ez nem az enyém! Eltolom magamtól. Imádságnak vége. Ki lehet lépni. Találkoztál a magasztalással, szembe kerültél vele, kész, vége! Ha azonban igaz mindaz, amit Ágoston mond: hogy arra lettünk teremtve, hogy Istent magasztaljuk, akkor, ha kilépünk a magasztaló imádságból, a létünk alapját tesszük félre! Csak azért, mert nem úgy érzem magam, félreteszem azt, ami a létem alapja!

De van egy másik lehetőség, és én ezt javaslom: vedd elő újra! Dühít, bosszant? Nem baj, vedd elő! Ismerd el, hogy közömbös vagy, vagy vágyódsz, vagy bosszant, de légy bátor és tarts ki! Olvasd és imádkozd! Sóhajts fel! Engedd bele magad! Engedd bele a szíved! Engedd, hogy ahogy olvasod, a zsoltár szavai megvizsgáljanak téged! Ne te vizsgálj meg a zsoltár szövegét, és ne te vizsgálj magadat sem, ahogy állandóan vizsgálgatjuk magunkat: mi van bennünk, milyenek vagyunk, mit érzünk. Nem! Engedd, hogy a zsoltár szava, igéje vizsgáljon meg téged! És akkor elkezd felszínre jönni, hogy mi van valójában a szíved mélyén. Akkor őszintén ki tudod mondani: „én nem úgy látlak, Istenem, mint aki most uralkodnál. Én nem úgy látom, mint hogyha a világ nem inogna. Én nem ujjongom a teremtett világgal együtt Előtted. Engem nem érdekel, hogy mások, a népek ismernek-e, szeretnek-e, imádnak-e Téged

vagy nem, nem érdekel!” ÉS amikor ez rád szakad, meg fogod látni a magasztalás lehetetlenségét. **Be vagyunk zárva önmagunkba!** Elém jönnek Babits Mihály sorai: „*vad dióként dióba zárva lenni*, vagy a vers elején: „*Csak én bírok versemnek hőse lenni, első és utolsó mindenik dalomban*”. Meg fogjuk látni, milyen távol vagyunk attól, amire Isten alkotott. Milyen távol vagyunk attól, ami egyedül megelégténe a szívünket! Milyen távol vagyok attól, ahol megtalálhatnám magunkat, meg Istent, meg az életet!

Közben esetleg rájövök, hogy a gyülekezet tagjai velem együtt imádkozzák ezt, és nem csak háromezer éve volt egy ember, egy közösség, aki átélte ezt az örömet, és szívből hálát adott Istennek, hanem most is vannak ilyenek, és ezek az én testvéreim. Egy részük örül, a másik részük sír, mert az élet ilyen. De egy részüknek a szívét betölti az, ami z enyémet nem, és akkor egyre mélyebben feltárul: el vagyok veszve. A magasztalás lehetetlen, be vagyok zárva önmagamba, nem tudok kitörni! Olvasod a dicsőítő zsoltárt, és találkozol ezzel a valósággal. Ez nehéz. De ha az első pontnál kilépsz belőle és félreteszed, soha nem találkozol azzal, hogy mi van igazán benned. Kérdezheted: és miért kellene ezzel találkozni? Miért jó ide jutni? Miért jó ezt átélni? Azért, mert itt születik meg a csoda. Itt a mélységben születik meg az igazi magasztalás.

3. A magasztalás csodája

A zsoltár első sora azt mondja: „*énekeljétek új éneket az Úrnak!*” Az új ének a zsoltárok könyvében mindig azért új, mert egy szabadulásnak az átéléséből születik. Az új ének azért új ének, mert olyan tapasztalat áll mögötte, olyan átélése egy nagy szabadulásnak, isteni közbeavatkozásnak, amelyet a régi, szokásos énekek nem tudnak megragadni. Annyira frissen élte át a zsoltáros, az imádkozó ember, vagy közösség Isten szabadító hatalmát a sötétségből, a mélységből, hogy a régi énekek nem adekvátak ahhoz, hogy ezt az új tapasztalatot el tudják mondani. Ezért születnek az új énekek. Minden új ének mögött mélység és sötétség húzódik: amikor teljes volt a bezártság, a reménytelenség, és amikor egyszer csak minden magyarázat nélkül, minden emberi erőfeszítés nélkül, minden emberi lehetőség végénél, amikor már nem volt út kifelé, nem volt bölcsesség, nem volt lehetőség, Isten beavatkozott és újat kezdett! S a zsoltáros átéli ezt, és azt mondja: „uralkodik az Úr!” Ő az Úr! A halálos betegségből, a vesztésre álló háborúból (Izrael), ellenségek gyűlöletéből (Izrael és más is), a depresszió és a reménytelenség éjsötétjéből – egyszer csak megjelenik az Úr, és kihoz. És senki nem írhatja le, hogy mi történt. Semmi régi ének nem alkalmas, hogy ezt a csodát befogadja, és ezt az örömet kifejezze! „*Énekeljétek új éneket az Úrnak!*” Uralkodik az Úr! Mégis uralkodik az Úr! A sötétségben azt hittem, hogy nem uralkodik többé. De az Úr uralkodik, helyreállt az isteni rend. Elhozta az Ő országát, elhozta az Ő uralmát, közbeavatkozott, és szabadulást szerzett. Uralkodik az Úr, beszéljétek el a népeknek! Boruljanak le a népek előtte! Örüljön az ég, ujjongjon a mező, kiáltson a föld! Helyreállt a rend. Isten uralkodik.

Tehát a magasztalás a mélységben születik. Mert a mélységben, amikor rájössz, hogy mennyire be vagy zárva magadba, mennyire képtelen vagy arra, hogy odafordulj az Alkotóhoz; hogy micsoda falak köztéd meg Közte; hogy mennyire távoli, hogy ebben a szeretetkapcsolatban dicsőítsd, magasztald Őt, örömed legyen Benne – akkor rájössz, hogy milyen nagy sötétségben vagy! De ott, ott születik az új ének! Ott avatkozik be Isten!

Ez történt Jézus tanítványaival is, akikről a lekciónban olvastunk. A mélységben, elveszettségben találták magukat: a tó közepén a bárkában, viharban. Itt az élet vége, nincs emberi megol-

dás. Rettegve kiáltanak. Felébrednek az alvó Jézust. És Jézus ráparancsol a szélre, a tengerre, és elcsendesedik a szél, és elnémul a tenger. Ez egy új tapasztalat, amit soha nem láttak. Ezért így kiáltanak fel: ki ez? Kicsoda ez a Jézus? Ki ez, hogy a szél és a tenger is engedelmeskedik neki? A válasz: Ő az Úr! Uralkodik az Úr. Jézus Krisztus az Úr! Húsvét után pedig: Jézus feltámadt, Ő az Úr! Örülj, te föld! Boruljatok le Előtte, ti népek!

Hogyan lett Jézus Úrrá? Úgy, hogy Isten Fia belépett velünk együtt ebbe az életbe, ennek az életnek minden sötétségébe, fájdmába, minden mélységébe. Belépett velünk együtt, sőt előttünk ment a halálba, a keresztfára, a sötétség legmélyére. Isten büntetését elhordozva, helyettünk és értünk kilehelte a lelkét. És ebből a sötétségből született az új! Ahogy a zsolthárban is, csak még nagyobb sötétségből, még nagyobb elveszettségből, Isten Fia halálából! Mert feltámasztotta Őt az Atya. Mert meghirdette Jézus, hogy „én vagyok az Úr, és nekem adatott minden hatalom mennyen és földön”. Ahol már senki semmit nem remélt, ott cselekedett Isten. Azt jelenti ez számunkra, hogy mivel Jézus megjárta ezt az utat a sötétségen és a mélységen keresztül, és mivel Ő az Úr – Ő bármikor ki tud téged ragadni, és magával tud vinni a sötétségedből, a reménytelenségedből, és el tud juttatni oda, hogy meglásd, hogy Ő az Úr! S nem csak meg *tudja* csinálni, hanem meg is *fogja* tenni! Mert hűséges. Mert szeret. Mert valóban győzött a sötétség minden ereje felett. Mert Jézus Krisztus valóban uralkodik.

És igen, a keresztény gyülekezetnek az a tapasztalata, hogy néha látjuk, hogy Isten uralkodik, és a kezében van az egész teremtett világ; máskor pedig azt látjuk, hogy meginog a föld, és összeomlik körülöttünk minden. Előfordul, hogy nem látjuk, hogy uralkodik; és nincs bennünk, hogy „ujjongj erdő, és ujjongj, mező”; és nincs bennünk, hogy Isten igazságosan ítéli a népeket. De megvan a lehetőségünk, hogy rögzítsük magunkat az igazsághoz azzal, hogy hétéfőn, kedden, szerdán, csütörtökön elővesszük és kitartóan imádkozzuk a dicsőítés és a magasztalás zsolthárát. Ezzel a tekintetünket, a figyelmünket az igazságon tartjuk. Azon az igazságon, ami aztán egy nap teljessé lesz, amikor Jézus Krisztus uralmában Isten új eget és új földet teremt. Amikor egyértelmű lesz, hogy csak Ő uralkodik. Amikor ismerete és szeretete betölti az egész földet. Amikor eljönnek a népek, és leborulnak Előtte. Amikor mindenki az ajándékait tárja Őelő. Amikor Isten népe magasztalja és látja Őt.

Ha imádkozzuk a magasztalás zsolthárát az összeomlás idején, Isten népével, a gyülekezet közösségével együtt, akkor a tapasztalt nyomorúság ellenére is meg fogjuk látni, hogy uralkodik az Úr, hogy a föld nem inog meg, és új ének születik a szívünkben. Uralkodik az Úr! Örvendezettek, ti népek! Ujjongjatok fák, füvek és mezők! Mert ez az Evangélium igazsága: Jézus Krisztus az Úr! Boruljunk le most Előtte! Magasztaljuk Őt! Dicsőítsük Őt! Akármilyen is legyen az életünkben. Ámen

Imádkozzunk!

Urunk, azzal a szóval kezdtük ezt az istentiszteletet Feléd fordulva, hogy ki vagy Te? És hogy vajon törődsz-e velünk? És azt látjuk, hogy felfoghatatlanul több vagy, mint bármikor ki tudjuk mondani, el tudjuk képzelni, vagy meg tudjuk tapasztalni, és ebben a hatalmasságodban mégsem távoli vagy, idegen; hanem egészen szerető, egészen közel való, aki a Te Fiadban, Jézus Krisztusban beléptél a mi életünkbe, ennek a világnak minden háborúságába, minden küzdelmébe. S talán úgy vagyunk Előtted, hogy sok mindent nem tudnánk elmondani arról, hogy ki vagy; de egyet tudunk most: hogy vágyunk Rád, vágyunk sokkal inkább Veled lenni, Veled élni, és nem tudjuk, hogy ez hogyan valósulhat meg. Ezért kérünk, hogy Szentlelked által most tedd valóságossá azt, ahogy Te magadhoz tudsz ölelni, és be tudsz úgy lépni az

életünkbe, hogy most Veled együtt mondjuk ki, ha eddig nem is így volt, de mostantól Jézus Krisztus az Úr! Te vagy az Úr az én életemben. És jó nekünk Előtted leborulni, Teeléd ajándékokat hozni, hálaáldozatunkat. Levesszük mindazt, amire büszkék voltunk, amit bálványoztunk, legyen az a munkánk, az eredményességünk, a pénzünk, a szépségünk, a vonzerőnk, a hatalmunk, a népszerűségünk. Nem uralkodnak többé rajtunk a bálványok, hanem letesszük mindezeket Teeléd. Tőled kaptuk, és Téged szeretnénk mindezen keresztül szolgálni, melyek jó dolgok, de nem végsők. Mert azt szeretnénk, hogy végső csak egyetlen legyen: Te Magad, Akit egész lényünkkel, minden porcikánkkal imádunk és keresünk, Akit dicsőítünk és magasztalunk, és Akiben akkor is bízunk, amikor a halál árnyékának völgyén járunk. Imádkozunk, Urunk, nem csak magunkért, hanem a környezetünkért, a barátainkért, a családjunkért, a lakótelepen élőkért. Magyarországért, hogy eljusson a te uralmadnak jó híre minden néphez, minden szívbe. Különösen is imádkozunk most azokért, akik gyászban vannak, akik elvesztették szerettüket, hogy jöjj és lépj melléjük, mint vigasztaló, szerető Isten! Könyörgünk a betegekért, a kórházakban lévőkért, Te állj melléjük gyógyító szavaddal, felerősítve és kihozva őket onnan! Imádkozunk azokért, akiket elhagytak, akiket megaláztak, hogy ne önmaguk fájdalmát lássák, hanem a Te uralmadat, ahogy Krisztusban eljössz, é ahogy gyógyítod az ő sebeiket. Imádkozunk, Urunk, hazánkért, hogy Te adj békességet és igazságot a népnek. Imádkozunk, Urunk azért, hogy minden vezetőnek, bármilyen poszton is legyen, Te adj bölcsességet, alázatot és igazságosságot, hogy a Tőled kapott hatalommal Neked elszámolva élhessenek! Köszönjük, Urunk, hogy meghallgatsz bennünket, ezért jövünk most Eléd, és mondjuk el együtt a Tőled tanult imádságot.

Mi Atyánk, Aki a mennyekben vagy, szenteltessék meg a Te neved. Jöjjön el a Te országod, legyen meg a Te akaratod, miként a mennyben, úgy a földön is! Mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma! És ne vígy minket kísértésbe, de szabadíts meg a gonosztól, mert Tiéd az ország, a hatalom és a dicsőség. Mindörökké. Ámen

(Lovas András)